

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 12.12.2008
COM(2008) 843 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK,
A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK ÉS AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANKNAK**

Nyolcadik jelentés az euroövezet jövőbeli bővítésének gyakorlati előkészületeiről

SEC(2008) 3014

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK, A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK ÉS AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANKNAK

Nyolcadik jelentés az euroövezet jövőbeli bővítésének gyakorlati előkészületeiről

1. BEVEZETÉS

A Tanács 2008. július 8-i határozata¹ értelmében Szlovákia megfelel az euro bevezetéséhez szükséges kritériumoknak, így az euroövezet 2009. január 1-jétől 16 tagúra bővül. A szlovák korona és az euro közötti átváltási árfolyam 30,1260.

Az átállás gyakorlati előkészületei a végső szakaszba léptek. Ez a jelentés főként a következő kérdésekkel foglalkozik: az eurokészpénznek a gazdaságba történő bevezetésével kapcsolatos előkészületek, a vállalkozások előkészítő tevékenységei, a közigazgatás előkészületei, a fogyasztók átállási időszak alatti védelmét szolgáló intézkedések, a tájékoztatási kampány és az euróval kapcsolatos közvélekedés.

A Bizottság szolgálatainak csatolt munkadokumentuma azon uniós országok előkészületeivel kapcsolatban szolgál részletekkel, amelyeknek nincs jogi lehetőségük a kívülmaradásra, de még nem vezették be az eurót.

2. AZ ELŐKÉSZÜLETEK ÁLLÁSA SZLOVÁKIÁBAN

2.1. Előkészületek a készpénzes átállásra

A Szlovák Nemzeti Bank számításai szerint a forgalomban lévő szlovák koronamennyiség és a nemzeti banki készpénzkészlet cseréjéhez mintegy 188 millió **eurobankjegyre** és 500 millió **euroérmére** lesz szükség. Az eurobankjegyeket az Osztrák Nemzeti Bank adta kölcsön. A szlovák nemzeti oldallal ellátott euroérmeiket a kremnicai szlovák pénzverde készíti, október 17-ig mintegy 170 millió darab készült el. A készpénzforgalom ellátásához hiányzó mennyiség és a nemzeti bank készleteinek feltöltéséhez szükséges 150 millió érme várhatóan év végéig elkészül. Az érme gyűjtők számára a kremnicai pénzverde 204 500 euroérme-sorozatot állít elő három különböző csomagolásban. Az eurokészpénz tárolására szolgáló kapacitás felszabadítása érdekében a Szlovák Nemzeti Bank már megkezdte a birtokában lévő koronakészlet megsemmisítését. A szlovák euroérmeiket érmevizsgáló készülékek gyártóinak, árusító automatákba szánt érmeelfogadó készülékek gyártóinak és árusító automaták használóinak bevonásával sikeresen tesztelték, a résztvevők Szlovákiából és más európai vagy Európán kívüli országokból származtak. A kereskedelmi bankokba történő **előszállítás** 2008. szeptember 6-án kezdődött az euroérmék, egy hónappal később pedig az eurobankjegyek tekintetében. A Szlovák Nemzeti Bank 16 kereskedelmi bankkal kötött előszállítási szerződést. Az érmeiket a Szlovák Nemzeti Bank által a kremnicai pénzverdébe e célból kihelyezett fiók juttatja el a kereskedelmi bankokhoz. Ez a terjesztési

¹ A Tanács 2008/608/EK határozata (2008. július 8.) a Szerződés 122. cikkének (2) bekezdésével összhangban a közös valuta Szlovákia általi, 2009. január 1-jén történő bevezetéséről.

rendszer elegendő tárolási kapacitást biztosít a közvetlenül a Szlovák Nemzeti Bank központjából és hét regionális fiókjából elosztandó eurobankjegyek és euroérmék számára. Az euroszállítmányok magas fokú biztonságáról rendőri kíséret gondoskodik.

A **továbbszállítás** 2008. november elején kezdődött. November 15-ig a bankok mintegy 1036 vállalkozást láttak el euróval. Azoknak a vállalkozásoknak a száma, amelyek jelezték, hogy még az €-nap előtt eurokészpénzhez szeretnének jutni, a 2008. márciusi 12 000-ról októberig 13 300-ra emelkedett. Az előszállított bankjegyek csaknem 23%-át, illetve az előszállított érmék 66%-át a kereskedelmi bankok elosztják ügyfeleik között. A szlovák bankok nem kívánják alkalmazni az EKB által 2008 júniusában elfogadott egyszerűsített továbbszállítási szabályokat².

Az állampolgároknak 2008 decemberétől lehetőségük lesz arra, hogy az **euroérmékből mini csomagokat** vásároljanak. A bankokban, a Szlovák Nemzeti Bankban és a szlovák postahivatalokban 1,2 millió mini csomag lesz kapható, csomagonként 500 szlovák koronáért (mintegy 16,6 euróért). A 45 érméből álló, műanyag borítású mini csomagok a szlovák euroérmék minden címletéből tartalmaznak néhány példányt. Segítségükkel az emberek még az €-nap előtt megismerhetik az új érméket. A mini csomagokat valószínűleg azok a kisvállalkozások is vásárolni fogják, amelyek nem kötnek továbbszállítási szerződést bankjukkal (néhány mini csomag vásárlásával a kiskereskedők könnyen hozzájuthatnak a január első napjaiban szükséges váltópénzhez). A Szlovák Nemzeti Banknak ezért gondosan figyelemmel kell kísérnie a mini csomagok forgalmát, mivel az előirányzott mennyiségek elégtelennek bizonyulhatnak.

Egyes szlovákiai kereskedelmi bankok az év utolsó heteiben díjmentes lehetőséget akarnak biztosítani a törvényes fizetőeszköz hivatalos árfolyamon történő euróra váltására. Így hosszabb időszak áll majd rendelkezésre a felhalmozott készpénzállomány cseréje céljából, a bankok pedig könnyebben alkalmazkodhatnak a megnövekvő forgalomhoz. Sok bank különleges termékekkel kíván új ügyfeleket toborozni, illetve meglévő ügyfeleit arra ösztönözni, hogy otthon tartott készpénzüket bankszámlán helyezték el. A bankok az €-napon minden koronában vezetett bankszámlát díjmentesen euroszámlára váltanak át.

Az átállás megkönnyítése érdekében a Szlovák Nemzeti Bank és a kereskedelmi bankok január elsején (amely rendes esetben bankszünnap), valamint január első hétvégéjén nyitva tartanak majd, hogy biztosítsák a készpénzváltást és a készpénzfelvételt. A kereskedelmi bankok a pénztári személyzetet a fiókokban háttér- vagy nem pénztári tevékenységet végző alkalmazottakkal kívánják erősíteni. A banki alkalmazottakat felkészítették az eurokészpénz kezelésére és az euróval kapcsolatos információk nyújtására. Az átállás zökkenőmentes és hatékony lebonyolítása érdekében a bankoknak célszerű tájékoztatniuk ügyfeleiket az átállás folyamatáról és a kapcsolódó szolgáltatásokról. Január első napjaiban a bankoknak fel kell készülniük arra, hogy kapacitásukat a fiókokba látogató ügyfelek számához igazítsák (az ügyfélforgalom a várakozások szerint akár 50%-kal is nőhet).

Szlovákiában január 1-jétől kezdve mind a közel 2200 **bankjegykiadó automata** csak eurobankjegyet adhat ki (főként 10 és 20 eurós bankjegyet). Az automaták egy része távolról is átállítható, míg a többit helyben kell átállítani. Az €-naptól kezdve a 30 000 POS terminál

² Az Európai Központi Bank EKB/2008/4 iránymutatása (2008. június 19.) az euro-készpénzcserére való egyes előkészületekről és az eurobankjegyek és -érmék elő- és továbbszállításáról szóló, EKB/2006/9 iránymutatás módosításáról.

mindegyikének képesnek kell lennie az euróban denominált fizetési műveletek teljesítésére. Mivel a bankkártyákat Szlovákiában főként készpénzfelvételre használják, a hatóságok és a bankok a lakosságot az átállási időszak alatt a fizetési célú felhasználásra is ösztönzik.

Az **euro hamisítással szembeni védelme** érdekében Szlovákia a belügyminisztériumon belül létrehozott egy nemzeti központi hivatalt, továbbá egy nemzeti bankjegyszakértői és egy nemzeti érmeszakértői központot, mindkettő a Szlovák Nemzeti Bankon belül működik. A Szlovák Nemzeti Bank, a kereskedelmi bankok, a nagyvállalkozások és a készpénzkezelő intézmények már megrendelték az eurobankjegyek valóságának ellenőrzéséhez szükséges eszközöket, és a készpénzkezeléssel foglalkozó alkalmazottak képzése is folyamatban van. Az eurokészpénz biztonsági jellemzőiről az országos tájékoztatási kampány részeként a lakosság körében terjesztett információs füzetek is felvilágosítást adnak.

- **A szlovák pénzügyi ágazat átállással kapcsolatos előkészületei megfelelőek. Az előszállítási és tovább szállítási határidők betartása érdekében az euroérmék gyártását és elosztását továbbra is az eddigi gyorsasággal kell végezni;**
- **A mini csomagok forgalmát gondosan figyelemmel kell kísérni és adott esetben meg kell fontolni további készletek rendelését;**
- **A bankok átállással kapcsolatos előkészületei széles körűek: gondoskodniuk kell arról, hogy mind vállalati, mind lakossági ügyfeleik tájékozódhassanak a vonatkozó termékekről és szolgáltatásokról, valamint ismerjék az átállási folyamat menetét. Ezenkívül a bankfiókoknak is fel kell készülniük az ügyfelek január első napjaiban várható rohamára.**

2.2. A vállalkozások előkészületei

A szlovák vállalkozók körében 2008 júniusa során elvégzett Eurobarométer gyorsfelmérés³ alapján megállapítható, hogy a vállalkozások többsége kellő időben megkezdte a felkészülést az átállásra. A vállalkozások mintegy 80%-a több mint 6 hónappal az €-nap előtt megkezdte a gyakorlati előkészületeket. Jelentős részük azonban azt is jelezte, hogy az átállással kapcsolatban alapvető tájékoztatásra van szüksége. Több mint 70%-uk az átváltás szabályairól – köztük az árak kerekítésére vonatkozókról – szeretett volna több információt, csaknem 58%-uk pedig az árak párhuzamos feltüntetéséről akart többet tudni. Ezen információk elégtelenségének tudható be, hogy a szlovák kereskedelmi felügyelet meglehetősen sok hibára bukkant az átváltási szabályok alkalmazásának ellenőrzésekor. Az árak párhuzamos feltüntetésének első két – augusztus 24-től szeptember 7-ig tartó – hetében az ellenőrzött boltok és szolgáltatói telephelyek mintegy 45%-ában tártak fel hiányosságokat (például nem vagy nem megfelelően tüntették fel az átváltási árfolyamot, az euróban feltüntetett ár hiányzott vagy rosszul volt kiszámítva/kerekítve, stb.). Az átváltási nap közeledtével a vállalkozók egyre aktívabban keresték az információkat és ennek megfelelően az ellenőrzési eredmények is javultak. 2008. október közepétől a felügyelet által ellenőrzött 8200 vállalkozás 74%-a már jól alkalmazta az átváltási szabályokat. A felügyelet ellenőrei az ellenőrzések elvégzése mellett az átváltási szabályokat is elmagyarázzák és információs anyagokat is terjesztenek. A feltárt hiányosságok jelentős részét ezért az ellenőrzés pillanatában meg lehet szüntetni. Az ellenőrök a távoli helyeken fekvő kkv-knak és vállalkozásoknak is különös figyelmet szentelnek.

³ 240. Eurobarométer gyorsfelmérés, 2008. június

A kis- és középvállalkozások fejlesztésével foglalkozó nemzeti ügynökség (kkv-ügynökség) az euróról tartott szemináriumok szervezése során a vállalkozások érdeklődésének növekedését figyelte meg. Az őszi szemináriumok sokkal több érdeklődőt vonzottak, mint a 2008. júniusiak. A szemináriumokat 18 szlovák városban tartották, céljuk az átállásról szóló alapvető információk nyújtása volt. A vállalkozók a kkv-ügynökség és a gazdasági minisztérium honlapján, a nemzeti eurohonlap – www.euromena.sk – erre elkülönített részén, illetve a kkv-ügynökség és a Szlovák Nemzeti Bank ismertetőiből is tájékozódhattak.

Egyes vállalkozások az utolsó pillanatig várnak az előkészületekkel, ezeknek gondot jelenthet majd az informatikai rendszerek és a pénztárgépek átállítása. Sok informatikai szolgáltató jelezte, hogy az év végéig már nem tudnak új munkát vállalni. A szlovák átállási szabályok szerint az átállás költségeit nem lehet az árakban továbbhárítani.

Az €-naptól kezdve a kiskereskedők kizárólag euróban adhatnak vissza. A pénztárosok munkájának elősegítése és a pénztárak előtti sorban állás lerövidítése érdekében ezért célszerű intézkedéseket kell hozni (például a pénztárosokat meg kell ismertetni az új pénzzel és külön pénztároló rekeszekkel kell őket ellátni a korona és az euro tárolására, a nagyobb kiskereskedelmi egységekben információs pultokat kell létrehozni, ahol az ügyfelek választ kaphatnak kérdéseikre, a szupermarketekben az áruk szatyorba pakolásában segítő ideiglenes alkalmazottakat kell felvenni, stb.). A kiskereskedőknek megfelelő tárolási kapacitásról kell gondoskodniuk a kivont korona elhelyezésére és meg kell tervezniük a készpénz elszállítását a bankokba.

- **A hatóságoknak közös erőfeszítésekkel biztosítaniuk kell, hogy valamennyi vállalkozás megfelelő tájékoztatást kapjon az átállással kapcsolatban, és megkapja a kellő támogatást;**
- **A kkv-k előkészületeit rendszeresen figyelemmel kell kísérni, előkészületeik jelenlegi állásának értékelése céljából a tervek szerint felmérést fognak végezni.**

2.3. A közigazgatás felkészítése

A szlovák kormány 2008. szeptember 24-én jóváhagyta a nemzeti eurobevezetési terv harmadik aktualizált változatát, amelyben már a szlovák eltérés megszüntetésének az időpontja és a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam is szerepel.

Az átálláshoz szükséges jogszabály-módosítások a nemzeti tervben megállapított ütemben haladnak. A hivatalos nyomtatványok többségét már az euróhoz igazították és közzétették az adott intézmények honlapján vagy értesítőiben. A közigazgatási szervek a pénzügyi összegeket a kötelező párhuzamos árfeltüntetés kezdetétől (augusztus 24-től) szlovák koronában és euróban tüntetik fel. A lakosságnak fizetendő összegeket felfelé, a díjakat és illetékeket pedig lefelé kerekítették. A szlovák társadalombiztosítás minden nyugdíjast tájékoztatott nyugdíjának euróban számított összegéről és az átállással kapcsolatos tudnivalókról.

A pénzügyminisztérium három szakaszban ellenőrizte az informatikai rendszerek átállását. A harmadik szakaszban 654 közigazgatási szerv vett részt (például minisztériumok és más központi közigazgatási szervek, regionális és helyi közigazgatási szervek). 2008. augusztus 30-tól az ellenőrzött szervek mintegy 97%-a alkalmazta az árak párhuzamos feltüntetését és csaknem 84%-uk azt is ellenőrizte, hogy informatikai rendszere képes-e az euro kezelésére. Az átállással kapcsolatban a szervek 94%-a nem számít komoly problémákra. Problémákat

csak az ellenőrzött szervek 6%-ánál tártak fel, főként kisvárosokban és települési önkormányzatoknál. Ezeknél életbe léptették a megfelelő korrekciós mechanizmusokat annak érdekében, hogy az informatikai rendszereket időben felkészítsék.

A szlovák posta – amely fontos szerepet fog betölteni a lakosság euróval való ellátásában – szintén az előkészületek vége felé jár: informatikai rendszereinek többségét már átállították és ellenőrizték. A posta 2008. decembertől megkezdte az euroérme-minicsomagok értékesítését, 2009. januártól pedig euróban fizeti ki a nyugdíjakat és a juttatásokat. A postai alkalmazottak a gyakorlatban fontos információs forrásként szolgálnak majd a nyugdíjasok és a lakosság más sebezhető csoportjai számára. A posta ezért alkalmazottai körében intenzív tájékoztató kampányt és számos képzést indított.

A minisztériumok és más központi közigazgatási szervek tájékoztató anyagokat készítettek és képzéseket tartottak saját személyzetük és az illetékességükbe tartozó szervezetek alkalmazottai számára. Ennek során különös figyelmet szenteltek a lakossággal közvetlen kapcsolatban álló alkalmazottak képzésére. A városok és falvak szövetsége két átállási kézikönyvet készített a városok és a települési önkormányzatok számára, és több szemináriumot szervezett tagjainak az átállás témakörében (például a helyi költségvetések euróban való elkészítéséről, az eurobevezetéssel foglalkozó munkacsoportok létrehozásáról, az informatikai rendszerek átállításáról). A szövetség nem számít jelentősebb problémákra a helyi önkormányzatok átállásával kapcsolatban.

A szlovák közigazgatás eurobevezetéssel kapcsolatos előkészületei az utóbbi néhány hónapban jelentősen előrehaladtak. Fontos biztosítani, hogy a hiányosságokat felmutató közigazgatási szervek még az €-nap előtt befejezzék informatikai rendszereik átállítását és ellenőrizzék azok működését. A kisebb városokat és falvakat szükség esetén segíteni kell ebben.

2.4. Visszaélések megakadályozása és az árakkal kapcsolatos téves megítélés kialakulásának elkerülése

Az utóbbi hónapokban a szlovák hatóságok egy sor intézkedést fogadtak el annak érdekében, hogy az átállási időszakban ne sérüljön az árstabilitás és a fogyasztói bizalom.

A kormány eurobiztosa és a szlovák vállalkozók szövetsége „**Etikai kódexet**” hozott létre, amelynek aláírói kötelezik magukat az átállási szabályok betartására, az átállással visszaélő haszonszerzés elkerülésére, valamint ügyfeleik, üzlettársaik és alkalmazottaik átállással kapcsolatos hathatós tájékoztatására. A kódex logója jelenleg mintegy 16 000 helyen látható: boltokban, szolgáltatók telephelyein, helyi és regionális közigazgatási szerveknél. A logót külön tv-reklámban ismertették meg a nyilvánossággal. A kódex aláíróinak a vállalatokkal ellentétes magatartásáról a lakosság a biztos irodájában tehet bejelentést, aki azt kivizsgálja és az érintett aláírót a magatartás beszüntetésére szólíthatja fel. A kódexet megsértő aláírókat a logó visszavonásával lehet szankcionálni, továbbá a szlovák fogyasztói szövetség „feketelistájára” is felkerülhetnek.

Az **árak** szlovák koronában és euróban való kötelező **párhuzamos feltüntetése** 2008. augusztus 24-én kezdődött és 2010. január 1-jéig tart. A végrehajtást a **szlovák kereskedelmi felügyelet** szigorúan ellenőrzi, ellenőreit napi szinten küldi a kiskereskedők és a szolgáltatók üzleteibe. A felügyelet munkáját november óta egy támogatási megállapodás keretében a Bizottság által finanszírozott 60 kiegészítő ellenőr is segíti. Augusztus 24. és október 31. között a felügyelet 10 920 értékesítési pontot, 494 685 árcédulát és 49 089 szolgáltatási árat

ellenőrzött. Ezen időszak utolsó 7 napjában az átállási szabályok mindegyikét jól alkalmazó boltok és szolgáltatási telephelyek aránya elérte a 85%-ot (szemben az augusztus utolsó hetében tapasztalt 72%-kal). Gyakorlatilag minden árat szlovák koronában és euróban is feltüntettek. A termék tekintetében a rosszul átszámított áruk aránya 2,78%-ra csökkent. A szolgáltatások terén az áruk 6,7%-át számították vagy kerekítették rosszul. Az ellenőrzési eredmények az idő haladtával egyre jobbak lettek. A feltárt hiányosságok jó részét már az ellenőrzések során, az ellenőrök segítségével megszüntették. Az időigényesebb megoldásokra az ellenőrök néhány napos határidőket szabnak. Amennyiben a hiányosságot nem szüntetik meg, a következő lépés a figyelmeztetés, végül a szabálysértési eljárás megindítása (az utóbbira október 31-ig 13 esetben került sor). Az átállási szabályok súlyos megszegése 60 000 eurós pénzbírsággal sújtható.

A saját kezdeményezésű ellenőrzések mellett a felügyelet az áruk párhuzamos feltüntetésének szabálytalan alkalmazása vagy szokatlan áremelések kapcsán **lakossági bejelentések alapján „célzott” ellenőrzéseket** is folytat. Október 31-ig a felügyelet 84 lakossági bejelentést kapott az áruk párhuzamos feltüntetését mellőző árcédulák és reklámanyagok, rosszul átszámított áruk vagy az átváltási árfolyam feltüntetésének hiánya miatt, az áremeléssel kapcsolatos bejelentések száma 42 volt. A 77 kivizsgált bejelentésnek csupán 35%-a volt megalapozott (az áruk rossz átszámítása miatt, vagy mert elmaradt az áruk párhuzamos feltüntetése). A kiskereskedőket felszólították, hogy rövid időn belül szüntessék meg a hiányosságokat. Az áremelésekkel kapcsolatos bejelentéseket is alaposan kivizsgálták: az árváltozásokat a hosszú távú trendekkel, illetve más üzletek áraival hasonlították össze és szélesebb összefüggésben is megvizsgálták (például az alkalmazandó termelői áruk és a világpiaci fejlemények összefüggésében). A vizsgálat alapján a bejelentéseket megalapozatlannak minősítették. Ha a felügyelet úgy találja, hogy az áremelés egyes esetekben nem indokolt, felszólítja a kiskereskedőket az áruk felülvizsgálatára. A büntető törvénykönyv nemrégiben elfogadott módosítása végső szankcióként arra is lehetőséget ad, hogy az átállással visszaélő kiskereskedőt börtönbüntetéssel sújtsák. Ez az intézkedés főként megelőző jellegű.

A felügyelet által végzett árelőellenőrzést a **szlovák fogyasztói szövetség** árelőellenőrző rendszere egészíti ki. Önkéntes ellenőrök mintegy 350 kiskereskedelmi egységben kéthetente ellenőrzik bizonyos kiválasztott termékek árát, és ezen alapulva elemzik az áruk időbeli alakulását. Ezt a „rendszeres” ellenőrzést véletlenszerű, illetve lakossági bejelentéseken alapuló ellenőrzések és vizsgálatok egészítik ki. Szokatlan áremelés észlelésekor az önkéntes ellenőrök megvizsgálják annak indokait. Ha a kiskereskedő vagy a szolgáltató nem ad kielégítő magyarázatot az áremelésre és nem hajlandó visszaállítani korábbi árát, a fogyasztói szövetség az érintett üzlet nevét felveszi a honlapján szereplő „feketelistára”. A feketelistán szereplő üzleteket és szolgáltatókat szakmai szervezeteik és a felügyelet is ellenőrzi. Amennyiben aláírták az etikai kódexet, úgy elveszítik a logó használati jogát. A feketelistát a média is napi figyelemmel kíséri.

Ami az **árak** átállási időszak alatti **hivatalos, statisztikai nyomon követését** illeti, a Szlovák Statisztikai Hivatal 2008. augusztus 1. és 2009. június 30. között 10 naponta ellenőrzi 196 gyakran vásárolt termék árát. 2008 október közepéig az ellenőrzött termékek és szolgáltatások árai augusztus elejéhez képest csak kis mértékben változtak. A szolgáltatások és a hús árának emelkedését semlegesítette az üzemanyagok árának csökkenése és a szezonális gyümölcsök és zöldségek áresése.

A kormány által létrehozott különleges szerv, az **ártanács**, a gazdaság minden ágazatára kiterjedően rendszeresen figyeli az áruk alakulását. Az ártanács elnöki tisztjét a szlovák kereskedelmi kamara elnöke tölti be, tagjai miniszterek, illetve a köz- és a magánszféra más

képviselői. Ha az ártanács úgy találja, hogy az árak egyes ágazatokban indokolatlanul emelkedtek, akkor felkéri az ágazatért felelős minisztert (például élelmiszerárak esetében a mezőgazdasági minisztert), hogy részletes elemzésben számoljon be a helyzetről. Ha az elemzés megállapítja, hogy az áremelés spekulatív jellegű volt, a miniszternek intézkedéseket kell hoznia a helyzet megszüntetésére és nyomon kell követnie végrehajtásukat. Amennyiben az alkalmazott intézkedések elégtelennek bizonyulnának, az ártanács a kormánynak az adott árak vagy szolgáltatások árainak szabályozására tehet javaslatot. Az árak hatósági szabályozásának lehetőségét az árról szóló 18/1996 rendelet 2008 szeptemberében elfogadott módosítása teszi lehetővé, a gazdaság minden ágazatában. Az illetékes minisztériumok jelenleg a fogászati kezelések árainak, a parkolási díjaknak és az autóiskolai díjaknak az alakulását vizsgálják.

- **Szlovákia egy sor átfogó fogyasztóvédelmi intézkedést léptetett hatályba. Fontos, hogy ezek célját és működését megfelelően elmagyarázzák a lakosságnak és a vállalkozásoknak. A fogyasztók panaszbejelentéseit fogadó telefonszámokat széles körben hirdetni kell a nyilvánosság számára;**
- **A fogyasztói bizalom növelése érdekében a hatóságoknak ösztönözniük kell az etikai kódex aláíróit az átállási szabályok betartására irányuló önkéntes kötelezettségek vállalására, akiknek maguknak is erre kell törekedniük;**
- **Biztosítani kell, hogy az ellenőrző szervek megfelelő erőforrásokkal rendelkezzenek ahhoz, hogy az egész ország területén képesek legyenek az átállási szabályok végrehajtásának ellenőrzésére. Külön figyelmet kell szentelni az árak alakulásának a párhuzamos árfeltüntetési időszak és az etikai kódex lejártával, valamint azokban az ágazatokban, amelyekben más országok átállása során gyakran tártak fel szabálytalanságokat;**
- **A termelési költségek változásából eredő szokásos árváltozásokat nem szabad hatósági intézkedésekkel gátolni. A hatósági árszabályozás miatt torzuló árak később nagyobb mértékű, elkerülhetetlen árkiigazítást okoznának.**

2.5. Kommunikációs tevékenység és a közvélemény

A szlovákiai tájékoztatási kampány teljes gőzzel halad előre. A kormány a kampány megszervezését egy médiaügynökségre bízta. A reklámok főként az átállással kapcsolatos gyakorlati tudnivalókra összpontosítottak: az átváltási árfolyamra, az árak helyes párhuzamos feltüntetésére, a készpénzátállítás módozataira, az etikai kódexre és a felhalmozott készpénzkészletek leépítésére. Az €-nap előtt 100 nappal egy kiegészítő médiakampányt is indítottak, amelynek lényege, hogy az esti híradót követő rövid reklámokban szlovák hírességek magyarázzák el az euro előnyeit, illetve szakértők válaszolják meg az átállással kapcsolatban leggyakrabban felmerülő kérdéseket. A vidéki lakosság és a sebezhető rétegek tájékoztatását ezenkívül még az országot bejáró „Euromobil” is segíti. 100 nappal az eurobevezetés előtt egyszerre 8 regionális székhelyen tartottak ünnepeket, amelyeken mintegy 35 000-en vettek részt. A Szlovák Nemzeti Bank pozsonyi épületének homlokzatát a Szlovákiában valaha látott legnagyobb plakáttal díszítették fel, amelyen az euroérme látható, a plakát kisebb változatai a bank 8 regionális központját díszítik.

A Szlovák Nemzeti Bank, a pénzügyminisztérium és más közigazgatási szervek további közös tájékoztatási tevékenységeket is végeztek. Nyár óta a szlovák hatóságok rendszeres

sajtóközleményeket tettek közzé, ami a pozitív visszajelzések alapján ki tudta elégíteni a sajtó információigényét.

A szlovák hatóságok és az Európai Bizottság által 2007. december 7-én aláírt partnerségi megállapodás keretében több közös tájékoztatási tevékenységre is sor került: az utazó eurokiállításra, 2008 szeptemberében egy euróról tartott konferenciára, újságíróknak szóló szemináriumokra, egy felmérésre és közvélemény-kutatásokra. A Bizottság kiadványokat és népszerűsítő broszúrákat is a szlovák hatóságok rendelkezésére bocsátott.

A partnerségi megállapodás keretében a felek két támogatási megállapodást is aláírtak. A Bizottság által nyújtott társfinanszírozás a következők költségeire terjed ki: a médiakampányhoz felvett pluszmunkaerő, a nemzeti eurohonlap és -telefonvonal üzemeltetése, hirdetési felületek az elektronikus médiában, a szlovák kereskedelmi felügyelet által alkalmazott pluszmunkaerő, az iskoláknak és a roma kisebbségnek szentelt tájékoztatási kampány, valamint az átváltási arányokat tartalmazó számolókétyűk és információk füzetek postázása (a tájékoztatócsomagokat novemberben küldték meg az összes szlovák háztartásnak).

Az Európai Központi Bank (EKB) szintén folytat közös tájékoztatási tevékenységet a Szlovák Központi Bankkal, ennek célja a nyilvánosság (és a készpénzkezelő szakma) megismertetése az eurokészpénz-átállítás módozataival, valamint az eurobankjegyek és euroérmék külsejével és biztonsági jellemzőivel. A tájékoztatási tevékenységeket az EKB „Az euro: a mi pénzünk” logójával fémjelezték. A speciális közönség (bankok, rendőrség, stb.) képzésére komolyabb technikai eszközöket is kidolgoztak, ezenkívül több mint 7 millió példányt juttattak Szlovákiának különböző egyéb kiadványokból. Az EKB tájékoztató füzeteit és átváltási kártyáit decemberben minden háztartásba eljuttatják.

A legutóbbi szlovákiai Eurobarométer felmérés⁴ eredményei azt mutatják, hogy a fokozott kampány hatással volt a tájékoztatás érzékelt szintjére: a lakosság 80%-a inkább jól, vagy igen jól tájékozottnak érzi magát, ami 2008 tavasza óta 15 százalékpontos javulást jelent. A felmérés azt is kimutatta, hogy az euro támogatottsága újra növekedik: a 2008 tavasza óta tartó tendencia megfordult, és az euro bevezetésének inkább vagy nagyon örülők száma megint nő (57%, tavasz óta +5 százalékpont⁵), míg a lakosságnak csak 35%-a mondja, hogy inkább vagy nagyon elégedetlen azzal (-8 százalékpont). A szlovák lakosságnak több mint fele véli úgy, hogy az euro országukra és rájuk nézve is kedvező hatással lesz.

A lakosság 65%-a továbbra is komolyan tart attól, hogy az átállással áremelkedések is várhatók, ez a szám azonban 11 százalékponttal kevesebb, mint 2008 tavaszán. Úgy tűnik tehát, hogy a tájékoztatási kampány sikeres. Másfelől viszont, feltehetően a jelenlegi világméretű bizonytalanság miatt, a lakosságnak csak 39,5%-a (-7 százalékpont) gondolja, hogy az euro a jövőben alacsony inflációhoz segíti az országot.

A szlovákiai tájékoztatási kampány utolsó szakaszában el kell oszlatni az euróval kapcsolatos félelmeket és növelni kell a fogyasztók bizalmát. Az átállási időszak áremeléseire vonatkozó félelmek eloszlatása érdekében a lakosságot folyamatosan tájékoztatni kell az árelőirőzési és egyéb felügyeleti tevékenységek eredményeiről.

⁴ 249. Eurobarométer gyorsfelmérés, 2008. október

⁵ 237. Eurobarométer gyorsfelmérés, 2008. május